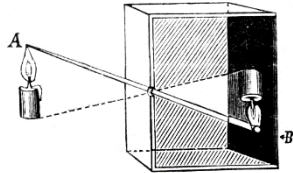
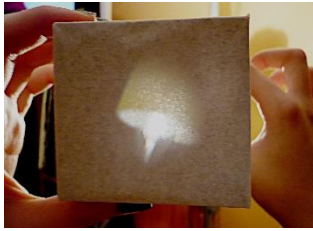

Camera obscura

TDK2017

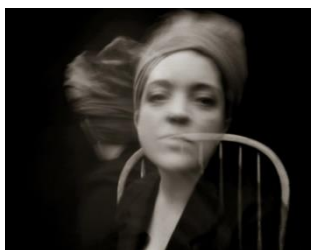
Rozsnyai Virág
Konzulens: Dr. Üveges Gábor

Martha Casanave

Ilan Wolff

Katie Cooke

Először akkor találkoztam a camera obscurával, amikor gimnázium 11. osztályában egy fizikaversenyre a fényképezés témájával indultam. Elsősorban a fényképezőgépek őse, a sötét doboz működése érdekelt, melyet egyszerű középiskolás fizikai törvényekkel meg lehetett magyarázni. Ekkor még csak a doboz hátsó oldalát lecseréltem pauszpapírra, amire rávetítődött a fordított állású színes képem.

Második alkalommal akkor futottam bele a témába újra, amikor a kint és bent fogalom pár vizualizálásának lehetőségeit kezdtem vizsgálni. Először elgondolkoztam azon, mik azok, amik egyszerre megjelenítik ezt az ellentétpárt, mi az, ami beengedi a „kintet” és kimutatja a „bentet”. Olyan fogalmak jutottak eszembe, mint a tükör, ablak, üveg.

Ezen a vonalon jutottam el a camera obscuráig. Egy olyan egyszerű szerkezethez, mely egy zárt sötét doboz. Egyetlen picike ponton engedi magába a külvilág fényeit, hogy ezt egy eltorzult formában megörökítse nekünk. Végül pedig a belsejében megalkotott képet a kinti világnak megmutassa.

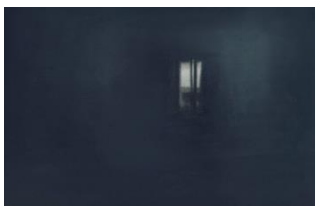
Már csak azt kellett kitalálnom, mit fogok ezzel megjeleníteni. Rengeteg művészt és amatőr fotóst találtam, akik ezzel foglalkoznak. Legtöbbször a nap mozgását szeretik megörökíteni, ez a leglátványosabb. Akik hozzáférnek műtermi előhíváshoz sokszor hosszú záridejű, elmosódott képeket készítenek. Esetleg egy-két képet hívnak egymásra, így a két különböző kép összemosisításából jön létre egy új. Úgy gondoltam, én nem szeretnék a műtermi előhívással foglalkozni, bár ezzel is kísérleteztem, túl sok odafigyelést és kötöttséget jelentett. Úgy gondoltam inkább hagyom órákig, akár napokig a kamerát exponálni, és választom a digitális feldolgozást.

Itthon összegyűjtöttem néhány alumínium üdítő dobozt. Kiseb-
nagyobb nehézségek árán egy kedves eladó segítségével
kiválasztottam a megfelelő fotópapírt a munkámhoz. A dobozom
tetejét levágtam, az oldalára, nagyjából a közepébe szúrtam egy pici
lyukat. A lyukkal átellenes oldalára betettem a fotópapírt és
fénymentesen visszazártam a dobozt. Ezután a kamerát
ráragasztottam a nyugati fekvésű ablakra, éppen az erősen tűző nap
felé fordítva. Pár óra múlva megnéztem, van-e eredmény, ekkor
vettem csak észre, hogy fordítva sikerült beletenni a papírt. A
korrigálás után a nap végére megszületett az első saját készítésű
képem, amin élesen kirajzolódott a nap útja, ahol kiégette a
fényérzékeny papírt, és negatívban a szemben álló épületek
körvonala. Ezután beszkeneltük a képet, és képszerkesztő
segítségével átinvertáltam a színeket, kicsit javítottam a fényeken és
a kontraszton, és egy egészen lenyűgöző kép született.

Az apró lyuknak és a nagy mennyiségű fénynek köszönhetően az
apróbb részletek is kivehetőek lettek az épületeken, emellett az egész
kép halszemoptikás hatású, mert a fotópapír ívesen volt beletéve a
dobozba.

Néhány céltalan kísérlet után először arra gondoltam, kihasználom
a képek torzulását, mintha Dali-féle elfolyó világot hoznék létre.
Egyik véletlen fényképezés után, amikor a szoba belsejét próbáltam
az esti fényekkel megörökíteni, a nagy feketeségben egy apró
ablakot sikerült végül leképezni. Ez az egyszerű kép annyira
megtetszett, hogy úgy gondoltam, ez lesz a fotósorozatomban témája. A
camera obscura, mint szerkezet, ami kapcsolatot teremt a kint és bent
között, és az ablak, mint tárgy, ami egy vékony határ a külső és belső
tér között.

Először nem tudtam hogyan tudnám megoldani, hogy egy egész
gyűjteményem legyen különböző ablakokról. Végül arra jutottam,
nem is nekem kell feltétlenül ezt a sok ablakot lefényképezni.
Megkérhetek másokat is, hogy segítsenek. Így a lelkes

vállalkozóknak adtam egy-egy előre elkészített kamerát, amivel csak annyi volt a dolguk, hogy helyezték el az ablakukkal szemben néhány napig úgy, hogy közben ne mozdítsák meg, végül zárják le a lyukat és hozzák vissza nekem. Én pedig örömmel fogadtam minden egyes képet, sokszor csodálkozva, vajon mi lehet a negatív képen, aztán csak akkor sikerült megfejtenem, amikor átinvertáltam és kirajzolódott az ablakkeret, néha a függöny, esetleg az ablakon túl a szomszédos épület.

Mindegyik kép újabb és újabb meglepetést tartogatott, hiszen sose jártam ezekben a szobákban. Nem kértem meg senkit, hogy pontosan hova tegye a kamerát, volt aki egészen közel, a párkányra tette, más a szoba másik végébe, így egy egészen kicsi ablakocska látszódik csak a képen. Mindenki rövid időre fotóssá válhatott, akik részt vettek egy egész sorozat létrehozásában.

Először azt gondoltam, milyen érdekes lehet valakinek a legprivátabb, személyes helyéről képet készíteni, ami az otthon melegségét jelenti számára, ide érkezik haza minden nap és itt tölti szabadidejének nagy részét. Mégis a kamera nyersessége, az éles kontrasztok egy egészen más hatást értek el. A szoba inkább egy kihalt, kísérteties házra emlékeztetett, mintsem az élettel teli otthonra. Amikor nézegették a képeket sokszor azt mondták rájuk ijesztő, horrorisztikus, sejtelmes. Pedig ez az ő szobájuk ablaka volt. Nem változtattunk rajta semmit, csak egy más szerkezeten keresztül láthatjuk a végeredményt.

A második sorozatot nyáron készítettem. Arra gondoltam, én is kipróbálom, milyen képet lehet készíteni mondjuk 2 hét alatt a nap útjáról. Otthon, a hatodik emeleti nyugati fekvésű szobám ablakából mindig szépen követhető a nap lemenetele, így kivettem az ablakba egy kamerát. Jó pár nappal később, kicsit aggódva, hogy talán az egész kép kiégett és használhatatlan lesz, kivettem a papírt a dobozból. Egészen érdekesen, a papír nem csak a szokásos módon kékült be a fény hatására, de volt, ahol narancsos-pirosas árnyalatot

is felvett, pedig végig egy fekete-fehér fényképezésre alkalmas papírt használtam. Szkennelés után csak az invertálást végeztem el, és ennyi elégnek is bizonyult. A nap erősen kiégette magának az utat, izzó sárgán jelent meg a képen. A szemben lévő házak sziluettje pedig csak visszafogottan sejlenek fel a háttérben.

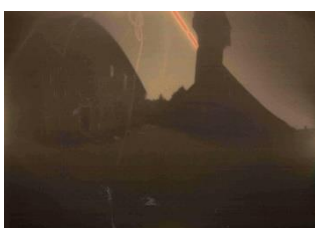
Ezután a kollégiumban is megpróbálkoztam egy ilyen képet létrehozni, és hasonló lenyűgöző eredmény született.

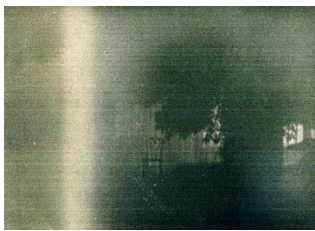
A képek tartalmát tovább fokozza, hogy nem egy pillanatot örökítettem meg, hanem több napos időtartamot. Egy képbe, egy pillanatba sűrűsödött több hétnyi idő.

A harmadik sorozatnál kihasználtam, hogy a nyár végén két hetet Burgundiában tölthettem felmérőtáborban. A tábor során két kápolnát mértünk fel egy-egy hétig, ezeket választottam a sorozat témájának. Az egyik képen csak a la Chapelle de Domange melletti szőlős és egy magányos fa látható, a háttérben pedig néhány napvonal. A másik két képen a l'église de Laize kápolna tornya nyújtózkodik a magasba. Mindkét kép ugyanarról a templomról készült, mégis egészen más oldalát mutatja. A szakrális épület furcsa torzulása, a fények érdekes játéka hozzátesz valami többet, ami bennem még erőteljesebb, még emelkedettebb hangvételt ad az épületnek. Mintha az épülettömeg mögött rejlő hatalmas erő jelenne meg a képen.

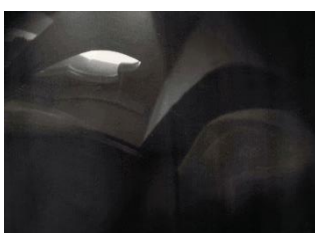
Mindenki saját maga értelmezheti az elkészült képeket. Mindenkiből más érzelmeket váltanak ki. Az elkészült képekkel elsődlegesen az volt a célom, hogy mindennek egy olyan oldalát mutassam meg, amit egy mai modern digitális eszközzel aligha lehet létrehozni. És ehhez mindössze egy bárki által összebarkácsolható kis eszközt választottam.

A fél év alatt elkészült sorozatok fele mások segítségével készült. Ezt is fontosnak tartom, hiszen nem csak én csináltam őket, nem én állítottam be. Mindez mások nézőpontját tükrözi, habár ők sem tudták pontosan milyen kép készül, mégis mindenki maradéktalanul tudta teljesíteni a rá kiosztott feladatot.

A három sorozat hűen tükrözi a camera obscura varázsát. Miképpen lehet az otthon melegét, a kellemes napsugarat beeresztő ablakot egy teljesen ellentétes, sejtelmes, ijesztő köntösbe felöltöztetni. Hogyan lehet hosszú napokat egyetlen pillanatban megjeleníteni. Miközben a helyszín statikus maradt, az időtlen képen az idő múlását megörökíteni. Vagy mégsem volt egészen statikus a helyszín? Hiszen mi mozgunk a Nap körül... És hogyan emelhetjük még magasabb szintre az amúgy is szakrális épületet. Habár lehet nem mindenki vallásos, mégis mindenki elismerheti, hogy egészen lenyűgözően tükrözik a fények az épület hatalmát.

A camera obscura egy egyszerű sötét doboz, melyen egy apró lyuk található. Már több évszázaddal ezelőtt felfedezték működését. A továbbfejlesztéséből jutottunk el a mai csúcstechnológiás digitális fényképezőgépekhez. Én most mégis ezt az egyszerű szerkezetet használtam. Egy üres dobozt, melybe ha beengedjük a kinti fényeket, olyan átalakuláson megy keresztül a belsejében, amit emberi kéz közvetlenül nem manipulál, mégis sokkal több tartalommal és jelentéssel bíró képet ad ki magából. A képsorozataim erről az átalakulásról szólnak.